

Komentár k Strednodobej stratégii zahraničnej politiky Slovenskej republiky do 2015

Strednodobá stratégia zahraničnej politiky Slovenskej republiky bola pripravená ministerstvom zahraničných vecí SR v roku 2004, následne schválená vládou SR, prerokovaná v zahraničnopolitickom výbore a vzatá na vedomie v pléne NR SR. Cieľom dokumentu bolo pripraviť strategický výhľad zahraničnej politiky SR na obdobie po vstupe Slovenska do NATO a EÚ, ktorý by si osvojili relevantné politické strany a slúžil by ako strednodobý základ pre prípravu krátkodobých plánovacích a politických dokumentov.

Napriek tomu, že od jej schválenia uplynulo už sedem rokov, dokument je z hľadiska východísk pre pôsobenie zahraničnej politiky SR stále aktuálny. Vymedzený záujmový a hodnotový rámec, ako aj strategické ciele a postupy zahraničnej politiky sú stále platné a relevantné.

Z hľadiska obsahovej náplne v rámci jednotlivých dimenzií zahraničnej politiky: regionálnej, európskej, transatlantickej a globálnej prirodzene došlo k určitým posunom spôsobeným vývojom vonkajšieho prostredia - k oslabovaniu, či naopak posilňovaniu čiastkových faktorov alebo aj inštitúcií. *V regionálnej dimenzii* sa nenaplnili očakávania od Stredoeurópskej iniciatívy ako formátu, ktorý umožní na multilaterálnej úrovni tesnejšiu spoluprácu krajín s rôznou úrovňou integrácie či vzťahov k EÚ. Naopak, EÚ v procese adaptácie po masívnom rozšírení v roku 2004 vygenerovala nové iniciatívy a formáty regionálnej spolupráce, ako sú Európska susedská politika či Východné partnerstvo EÚ. V širšom regióne strednej Európy, ako aj v dvoch prioritných oblastiach zahraničnej politiky SR na západnom Balkáne a v krajinách Východného partnerstva sa posilnil integračno-centristický model, v ktorom nečlenské krajiny definujú svoju zahraničnú politiku vo vzťahu k potenciálnej integrácii do EÚ a vstupu do NATO. Slovensko je stále viac primárne vnímané ako členská krajina EÚ, tradičné kultúrne a ekonomické väzby partneri prehodnocujú z uvedeného pohľadu. *V európskej dimenzii* Slovensko vstupom do Schengenského priestoru a Eurozóny dosiahlo maximálnu aktuálnu úroveň integračného procesu, ktorý tak naďalej pokračuje už za aktívnej účasti SR. Spolu s prehlbujúcou sa integráciou dochádza k stále väčšiemu prekrývaniu sa slovenskej vnútornej a európskej politiky. Lisabonská zmluva prehlbila väzby medzi krajinami EÚ a vytvorenie ESVČ môže mať ďalekosiahle následky na zahraničnú službu a politiku SR. Z dôvodu neplnenia podmienok Paktu stability v niektorých krajinách sa v európskej dimenzii objavila téma solidarity medzi členmi EÚ v absolútnom ponímaní, kým donedávna bola v rovine solidarity bohatších/vplyvnejších s chudobnejšími/menej významnými krajinami. Otázky energetickej bezpečnosti sa prelínajú oboma dimenziami regionálnou aj európskou. Postuláty *transatlantickej a globálnej dimenzie* si udržali svoju aktuálnosť, pričom však bude narastať tlak na zefektívnenie multilaterálnych nástrojov a medzinárodných organizácií, ktorý by mohol viesť aj k vystúpeniu SR z niektorých z nich.

Stratégia zahraničnej politiky Slovenskej republiky má horizont rok 2015. Novú stratégiu bude vhodné začať pripravovať súbežne s prípravou predsedníctva SR v Rade EÚ v roku 2016, ktoré je možné považovať za prirodzený medzník adaptácie Slovenska na podmienky pôsobenia vo vnútri EÚ.